

عنوان مقاله:

بررسی ابعاد پایداری و رتبه بندی محلات شهری (مورد مطالعه: شهر گمیشان)

محل انتشار:

فصلنامه توسعه پایدار محیط جغرافیایی، دوره 4، شماره 6 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

یوسف درویشی - استادیار گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران.

نیلا قزوینه - دانش آموخته کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

فرشته امیری - کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه کردستان، کردستان، ایران

خلاصه مقاله:

چکیده مبسوط‌پیشینه و هدف: شناخت وضعیت نواحی شهری نقش مهمی در توسعه پایدار شهری دارد. محله، یکی از رکن های مهم کالبد شهری بوده و توازن زندگی اجتماعی در شهرها وابسته به حفظ محله است. با گذشت نزدیک به سه دهه از سابقه توسعه پایدار، پرداختن به پایداری اجتماعی نسبت به دو بعد اقتصادی و زیست محیطی بسیار کم‌رنگ بوده است اما در سال‌های اخیر ادبیات مرتبط با این بعد از توسعه پایدار نیز گسترش یافته است. مطالعات نشان می‌دهد که بهترین مقیاس برای ارزیابی و سنجش پایداری اجتماعی محلات شهری می‌باشند اما نکته مهم تعدد و تنوع شاخص‌ها در سطوح و مقیاس‌های متفاوت با روابط در هم تنیده علی معلولی است. بنابراین امروزه رویکرد توسعه خلاق که استعدادهای محلی را با شیوه‌های نوآورانه تقویت و شکوفا می‌کند، توجه زیادی را در سطوح مختلف تصمیم‌گیری به خود جلب کرده است. هدف پژوهش حاضر، بررسی عوامل موثر در پایداری محلات شهری گمیشان بوده است. مواد و روش‌ها: جامعه آماری پژوهش شامل افراد بالای ۱۸ سال ساکن در شهر گمیشان، در سال ۱۴۰۰ بود که از بین آن‌ها ۲۱۰ نفر از افراد به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب گردیدند حجم نمونه براساس روش نمونه‌گیری مورگان صورت گرفت که برای هر حوزه شهری ۲۰ پرسشنامه مشخص گردید. برای دسترسی به آنها از روش سیستماتیک طبقه‌بندی شده متناسب با محله‌ها و جمعیت محلات به آنها نمونه اختصاص داده شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از عملیات میدانی از آزمون آماری t تک نمونه‌ای برای سنجش وضعیت پایداری، از تحلیل واریانس برای مقایسه بافت‌های شهری در قالب نرم‌افزار SPSS و از مدل‌های تصمیم‌گیری چند معیاره (الکترا، تاپسیس، کپلند و ویکور) برای رتبه‌بندی مناطق شهری استفاده شده است. یافته‌ها و بحث: نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای نشان داد که پایداری محله‌ای در حد نا مطلوبی است و تحلیل واریانس یک‌طرفه حاکی از وجود تفاوت زیاد بین مناطق شهری گمیشان از نظر سطح پایداری است، بگونه‌ای که مناطق شهری گمیشان در دو دسته ناپایدار و نسبتاً پایدار قرار گرفتند. نهایتاً اینکه مدل‌های تصمیم‌گیری چند معیاره نشان داد که سهم پایداری اقتصادی و پایداری کالبدی (توسعه زیرساخت و وجود امکانات) به عنوان ابعاد پایدار شهری بالاتر از دو شاخص دیگر (پایداری اجتماعی و زیست محیطی) است همچنین مولفه‌های سرزندگی و مشارکت در شرایط نامناسبی قرار دارد و این وضعیت در محلات مختلف شهر گمیشان متفاوت است. نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد بیشتر مناطق شهر گمیشان از لحاظ ابعاد اقتصادی از وضعیت ناپایدار برخوردار هستند. نتایج نشان داد اغلب مناطق شهر گمیشان از لحاظ بعد زیست محیطی از وضعیت ناپایدار برخوردار هستند پیشنهاد می‌شود، فضاهای سبز ورزشی و فراغتی گسترش یابد و شبکه فاضلاب محلات که یکی از تهدیدات اصلی را شامل می‌شود، تکمیل و نگهداری شود. با توجه به اینکه مناطق شهر گمیشان از لحاظ کالبدی نیز وضعیت ناپایداری دارند پیشنهاد می‌شود: از ایجاد محیط‌های خشک و بی‌روح، ساختمان‌های خشن و زمخت در داخل محله جلوگیری شود و ایجاد کاربری‌های مختلط ب ...

کلمات کلیدی:

برنامه ریزی، توسعه، پایداری، محله، شهر، گمیشان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

